

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۸۷۴

شرح

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۸۷۴، «شرح» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «شرح» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «شرح» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۸۷۴
ریشه	شرح
تعداد تکرار	۵
تعداد مشتقات	۴
تعداد ریشه مرتبط	۳۴

فهرست مشتقات

۱. اَشْرَحَ (۱) ۲. شَرَحَ (۲) ۳. نَشْرَحَ (۱) ۴. يَشْرَحُ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اسلام (۲)	۸. بین (۱)	۱۵. سلم (۲)	۲۲. طمئن (۱)	۲۹. کره (۱)
۲. الله (۶)	۹. جعل (۲)	۱۶. سمو (۱)	۲۳. عذب (۱)	۳۰. كفر (۲)
۳. اله (۶)	۱۰. حرج (۱)	۱۷. صدر (۶)	۲۴. عظم (۱)	۳۱. نور (۱)
۴. امن (۳)	۱۱. ذکر (۱)	۱۸. سعد (۱)	۲۵. غضب (۱)	۳۲. هدی (۱)
۵. انن (۱)	۱۲. ربب (۲)	۱۹. ضلل (۲)	۲۶. قسو (۱)	۳۳. وله (۶)
۶. اول (۱)	۱۳. رجس (۱)	۲۰. ضيق (۱)	۲۷. قلب (۲)	۳۴. ویل (۱)
۷. بعد (۱)	۱۴. رود (۲)	۲۱. طمن (۱)	۲۸. قول (۱)	

فهرست آیات

۱. { الأنعام - ۱۲ } فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
۲. { النحل - ۱۰ } مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ
۳. { طه - ۲۵ } قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي
۴. { الزمر - ۲۲ } أَمْ مَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ
۵. { الشرح - ۱ } أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ